

Leeuw of g

L. Polman

**'Iemand moet iets doen',
eisen we als we op tv
zien dat mensen lijden.
Dat 'moeten' bedoelen we
letterlijk: onze medemens
helpen is een morele
plicht. Daar bestaat geen
discussie over, of alleen
in suspecte kringen
zoals die rond de geest
van Pim Fortuyn.**

**We zijn het hooguit niet
altijd met elkaar eens
over de manier waaróp
we het leven van anderen
moeten redden. Sommige
soorten hulp (voedselhulp
bijvoorbeeld), of hulp aan
bepaalde landen, worden
wel eens bekritiseerd,
maar verder piepen we
alleen als we vinden
dat de hulp te weinig is
of te laat komt.**

Onze eis dat 'iemand iets doet' volgt uit onze overtuiging dat we daadwerkelijk iets kunnen doen aan alle leed die we zien op tv. We zijn rijk en kunnen geld naar tsunami-slachtoffers overmaken. We hebben vliegtuigen en kunnen onze voedseloverschotten naar hongersnoodgebieden sturen. We hebben soldaten, die kunnen toch de door misdadige regimes getormenteerde stakkers redden?

Volgens Maarten Brands, hoogle-raar contemporaine geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam en lid van de Adviesraad voor Vrede en Veiligheid, is onze eis om te helpen niet gebaseerd op de werkelijkheid, maar op wat we zouden willen dat die werkelijkheid was.

Feit (volgens Brands tenminste) is dat Nederlandse soldaten geen deuk meer in een pakje boter slaan. Met Srebrenica als voorbeeld zei hij: 'Het Nederlandse leger is zo vermaatschappelijkt, dat het niet meer geschikt is voor dit soort gruwelijke taken. Onze soldaten hanteren kantoortijden en zijn gewend dat er op de juiste tijden koffie wordt geserveerd.' (december 1995)

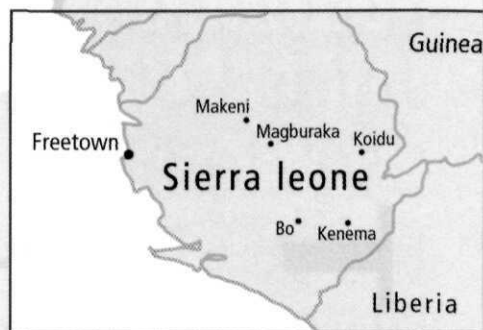
's Zondags fijn een eindje fietsen met het gezin doen ze dan vast ook liever dan in een of ander stoffig,

snikheet rampgebied de ellendigen bijstaan. Het natuurgebied de Oostvaardersplassen ligt er ook vandaag weer vredig bij. Onder het winterzonnetje scharrelen als elke dag ruim dertienhonderd grote grazers hun maal bij elkaar, gadedeslagen door een enkele genietende fietser. De koniksparden, edelherten en heckrunderen die in het 6000 hectare grote gebied zijn uitgezet worden door Staatsbosbeheer bewust aan de voorzienigheid overgelaten.

Op dit stukje Nederland mag de natuur nog haar gang gaan. Van Staatsbosbeheer, dan toch. Maar van Neerlands échte natuurliefhebbers niet. Toen in kranten aangrijpende foto's verschenen van dode heckrunderen, volgens de onderschriften deze winter door honger bezwaken, dienden allereerste dierenbeschermers een klacht tegen Staatsbosbeheer in. Staatsbosbeheer zou zijn zorgplicht voor de dieren niet zijn nagekomen. De organisatie had voedselhulp moeten aanvoeren.

In werkelijkheid waren de runderen niet van honger omgekomen. Er was voldoende voer te vinden in het gebied, de dieren zochten er alleen niet naar. De aanklacht werd uitein-

gnoe?

delijk ingetrokken, maar om eventuele protesten van het publiek in de toekomst te voorkomen, presenteerde Staatsbosbeheer nieuwe richtlijnen waarin bepaald wordt dat dieren die niet meer voor zichzelf kunnen zorgen, voortaan zullen worden afgeschoten, bij wijze van euthanasie. De organisatie zelf vindt dat niet nodig, benadrukt ir. A. de Gelder, regiohoofd van Staatsbosbeheer. 'We zwichten voor pandabeertjessentiment,' bekent hij in de Volkskrant.

Dierenethicus R. Tramper van het Centrum voor Bio-ethiek en Gezondheidsrecht van de Universiteit van Utrecht, hielp de Ethische Richtlijnen voor Staatsbosbeheer opstellen. Hij bevestigt dat het beeld dat mensen tegenwoordig van dieren hebben 'idealistisch' is en ver van de werkelijkheid staat.

'Maar dat maakt niet uit voor de vraag waar het hier om gaat. Als ethicus zeg ik dat zo gauw je met lijden wordt geconfronteerd, er een morele verplichting ontstaat.'

Stel daarom, lezers, u komt in Afrika terecht en ziet daar toevallig hoe twee hyena's een gnoe van achteren beginnen op te eten, terwijl die nog leeft. 'Dan heb je de morele ver-

plichting die gnoe dood te schieten teneinde hem uit zijn lijden te verlossen. Niet de hyena's natuurlijk, want die hebben zelf geen ethisch besef,' vindt ethicus Tramper.

Staatsbosbeheer denkt daar anders over. Regiohoofd De Gelder legt bezoekers aan de Oostvaardersplassen weleens het verhaal van de leeuw en het hert voor.

'De leeuw heeft het hert te pakken. U hebt een geweer. Wat zou u doen?'

De meeste respondenten in deze informele enquête van Staatsbosbeheer zouden de leeuw doodschieten, want die moet van dat hert afblijven. Een minderheid zou beide beesten doodschieten (!). Maar héél weinig mensen zouden helemaal niets doen.

Door de gierende wind in het natuurgebied lijkt het inmiddels wel min zestig. Het is nog zeven kilometer fietsen naar de beschaving als mijn band knalt. Voltaire schiet me in mijn bevriezende bewustzijn. Iemand klaagde eens tegen hem dat het leven hard is.

'In vergelijking waarmee?' wilde de grote denker weten.

Gnoe? Leeuw? Ze vechten het maar uit. Waar kan ik koffie krijgen, is wat ik wil weten.

BERICHT UIT AFRIKA